



## **Major Zbigniew Franciszek Pier-Pierścianowski**

**(1921 – 2020)**

Urodził się 21 marca 1921 w Krakowie, w patriotycznej rodzinie oficerskiej. Zmarł 17 lutego 2020 w Ottawie, Ontario, w Kanadzie i będzie pochowany wiosną na Hope Cemetery. Wybitny żołnierz i oficer zawodowy korpusu piechoty PSZ na Zachodzie, oficer kadet, polski grenadier i bohater kampanii francuskiej 1940, spadchroniarz Special Forces (w ramach Polish Section, Special Operations Executive (SOE)), wierny żołnierz i oficer Rzeczypospolitej. Długoletni pracownik Obrony Terytorialnej brytyjskiej na szczeblu federalnym i hrabstwa Gloucestershire. Działacz społeczny Polonii brytyjskiej i kanadyjskiej. Zasłużony członek i prezes Koła Nr 8 w Ottawie, Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kanadzie i Ruebenbauer Foundation. Miłośnik historii i tradycji polskiego wojska, oraz twórca wielu inicjatyw społecznych w Polonii ottawskiej. Wychowany w polskiej rodzinie oficerskiej w poczuciu służby dla wszystkich potrzebujących i dla Ojczyzny, w zgodzie z hasłem „Bóg, Honor i Ojczyzna”, Kawaler Orderu Legii Honorowej Republiki Francuskiej. Wierny syn Polski i Kościoła.

### **Wykształcenie**

Po ukończeniu szkoły podstawowej, zdał konkursowy egzamin do słynnej Szkoły Korpusu Kadetów No. 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie. Egzamin maturalny złożył w 1939 jako oficer kadet. W Polsce były trzy słynne Szkoły Korpusu Kadetów (Nr 1 we Lwowie, Nr 2 w Chelmie i Nr 3 w Rawiczu). Szkoły te kontynuowały tradycję Akademii Szlacheckiej Korpusu Kadetów w Warszawie z czasów końca I Rzeczypospolitej. Korpus Nr 2 został w 1936 przeniesiony do Rawicza i pozostały dwa korpusy (w Rawiczu i we Lwowie). Korpus Nr 1 we Lwowie ukończył Zbigniew Pierścianowski.



Odznaka Pamiątkowa Korpusu Kadetów  
Nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie

## Losy wojenne

### Kampania wrześniowa 1939

Zbigniew Pierścianowski był reprezentantem pokolenia, urodzonego i wychowanego w wolnej Polsce, po 1918, które poszło na walkę na śmierć i życie z wrogami Ojczyzny.

O tym pokoleniu najlepiej mówią słowa z poematu „Giaur” George’a Gordona Lorda Byrona:

*Walka o wolność, gdy się raz zaczyna,  
Z ojca krwią spada dziedzictwem na syna,  
Sto razy wrogów zachwiana potęgą,  
Skończy zwycięstwem.*

Wziął udział w kampanii wrześniowej 1939 jako ochotnik odbywając służbę w Bazie Fortyfikacyjnej w Kostopolu na Wołyniu. Po inwazji sowieckiej 17 września 1939, zdołał się przedostać w listopadzie 1939 przez góry na Węgry. Po okresie internowania, w grudniu przedostał się przez Jugosławię i Italię, do Francji.

### Kampania francuska 1940

We Francji wstąpił do odtwarzanego tam Wojska Polskiego i po ukończeniu Szkoły Podchorążych w Comblessac, został granadierem w 5 kompanii, 2 batalionu, 3 pułku, 1 Dywizji Grenadierów gen. bryg. Bronisława Ducha (w kampanii 1940, pod dowództwem francuskim). Walczył w kampanii francuskiej 1940 i był jednym z bohaterów śmiertelnego boju pod Lagarde 18 czerwca 1940, gdzie zginęło 35 % stanu 1 Dywizji. Przepłynął wtedy z karabinem maszynowym kanał Ren-Marna i uratował część własnej kompanii. Zdołał brawurowo uciec z niewoli niemieckiej ze stalagu VD w Strasburgu i wstąpił do tajnej organizacji polskiego ruchu oporu w części okupowanej Francji. Wtedy został nieustraszonym przewodnikiem górskim (maj 1941 – październik 1942) pomiędzy Francją i Szwajcarią. Do Szwajcarii przez Alpy przeprowadził wielu kurierów alianckich do Berna i do Genewy, a w drugą stronę internowanych polskich żołnierzy z 2 Dywizji Strzelców Pieszych gen. dyw. Bronisława Prugara-Ketlinga.



Odznaka Pamiątkowa 1 Dywizji Grenadierów gen. bryg. Bronisława Ducha z kampanii francuskiej 1940

## Hiszpania

Jesienią 1942 po przedostaniu się do Francji rządu „Vichy”, uciekł przez Pireneje do Hiszpanii. Po uwięzieniu w Figueras, przebywał w ciężkim obozie koncentracyjnym Miranda de Ebro do marca 1943, z którego udało mu się wydostać. Przez Madryt – Lizbonę – Gibraltar przedostał się do Anglii (26 marca 1943 – 21 maja 1943).



Logo organizacji *WW2 Escape Lines Memorial Society* (obejmował również b. więźniów hiszpańskiego obozu koncentracyjnego gdzie było uwięzionych ponad 700 Polaków (1941 – 1943), wśród nich był Zbigniew Pierścianowski)

## Wielka Brytania

Na początku swego pobytu w Wielkiej Brytanii, był instruktorem w polskiej szkole podoficerskiej w Szkocji (21 maja – 15 lipca 1943). 21 lipca 1943 wstąpił do polskiej sekcji „Special Forces” – Special Operations Executive (SOE). Była to Samodzielna Kompania Grenadierów w dyspozycji Naczelnego Wodza, gdzie był m.in. Instruktorem w Special Training Schools No. 63 i 64 oraz ostatnim dowódcą Samodzielnej Kompanii Grenadierów do maja 1945. Kompania ta była przygotowywana do przetrzucenia poza linię frontu za pomocą skoków spadochronowych, do Francji. Wtedy otrzymał awans na kapitana i został oddelegowany do Oddziału Spraw Specjalnych Sztabu Głównego.



Naszywka – Badge WWII Allied SOE (Special Operations Executive)  
jaką nosił kpt Zbigniew Pierścianowski

## Po wojnie

### Norwegia

Z końcem maja 1945, kapitan Pierścianowski otrzymał przydział jako Starszy Oficer Łącznikowy do Głównej Kwatery Alianckiej w Oslo, w Norwegii. W Norwegii znajdowało się ponad 40 000 jeńców polskich z kampanii wrześniowej i chodziło o ich relokację do Wielkiej Brytanii. Podczas ponad rocznego i pracowitego pobytu w Oslo (28 maja 1945 – 25 lipca 1946), kapitan Pierścianowski spotkał tam swoją przyszłą żonę, Zofię Majcherek (córkę przedwojennego sędziego z Trzebinii pod Krakowem). Była to miłość Jego życia. Zofia była studentką prawa i w chwili wybuchu wojny przebywała na stypendium w Norwegii. Nie mogła powrócić do okupowanej Polski przez Niemców i Sowieców. Rozpoczęła pracę w polskiej sekcji Norweskiego Czerwonego Krzyża i wstąpiła również do norweskiego podziemia. Kapitan Pierścianowski był odpowiedzialny za relokację polskich jeńców wojennych w wyzwolonej z pod okupacji hitlerowskiej, Norwegii. Był to praca bardzo trudna i wymagająca. Większość polskich jeńców była transportowana statkami do portów w Wielkiej Brytanii.

## Wielka Brytania

Zofia i Zbigniew pobrali się w Anglii i założyli szczęśliwą i kochającą się rodzinę. Spędzili razem 52 lata. Ostatnim etapem powojennej służby kpt. Pierścianowskiego w Wojsku Polskim, było stanowisko zastępcy kwatermistrza w Whitley Camp, w hrabstwie Surrey, w Polskim Korpusie Przystosowania i Rozmieszczenia (PKPR) (18 września 1946 – 7 lipca 1948). W latach 1948 – 1962, pracował w British Civil Service i pełnił ważną funkcję oficera łącznikowego i kwatermistrza w osiedlach dla polskich rodzin wojskowych. W 1962 przeszedł do Local Government Service i pełnił w niej szereg ważnych stanowisk, w Cheltenham, w hrabstwie Gloucestershire, w tzw. Obronie Cywilnej. Zajmował się trudną młodzieżą i prowadził school leavers residential courses. Organizował też szkolenia dla ponad 5000 ochotników w ramach Obrony Cywilnej. Swoją służbę zakończył na stanowisku szefa departamentu Obrony Cywilnej hrabstwa Gloucestershire. W Anglii działał społecznie w wielu organizacjach polskich i brytyjskich, w Stowarzyszeniu Polskich Kombatantów, w Związku Kadetów, Związku Grenadierów i Związku Inwalidów a także w British Red Cross i w Sue Ryder Foundation. Udzielał się szeroko w kręgach polskich i londyńskich, m.in. w Skarbie Narodowym, w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym (POSK), w Medical Aid for Poland, a także w lokalnych organizacjach brytyjskich jak Rada Organizacji w Cheltenham i z polskim kościele – w Polskiej Wspólnocie Katolickiej w Cheltenham. Z końcem 1984 przeszedł na emeryturę i postanowili wyemigrować z żoną Zofią, do Kanady, by żyć bliżej swoich synów, lekarzy, Tadeusza w Ontario i Andrzeja w Brytyjskiej Kolumbii.

## Kanada

Zofia i Zbigniew Pierścianowscy przyjechali na stałe do Kanady 1 grudnia 1989. Pozostali wiernymi koronie brytyjskiej, ale otrzymali również obywatelstwo kanadyjskie. W Kanadzie natychmiast włączył się w życie polonijne na forum Koła nr 8 Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kanadzie oraz w Kongresie Polonii Kanadyjskiej – Okręg Stołeczny w Ottawie. Pełnił szereg ważnych funkcji m.in. Sekretarza, Prezesa i Wice-prezesa Koła nr 8 SPK w Ottawie, a w KPK- Okręg Ottawa, był przez długie lata Wice-prezesem przy prezesach, Eugeniuszu Bystramie, dr Andrzeju Garlickim, Jerzym ks. Czartoryskim, dr Jerzym Zarzyckim i dr Kamilem Stefańskim. Prowadzili razem z Panią Zofią życie towarzyskie w kołach patriotycznej Polonii, w grupie tzw. Niezłomnych, którzy nie poszli na żaden kompromis z okupacyjnymi władzami komunistycznymi, jak również z władzami post-komunistycznymi już po 1989 r.

W 1992 roku, pierwszy raz po wojnie, mjr Pierścianowski odwiedził Polskę i wziął udział w Pierwszym Światowym Zjeździe Polskich Kombatantów w Warszawie i wtedy poprowadził w defiladzie, grupę ostatnich żyjących jeszcze Grenadierów z 1 Dywizji gen. Bronisław Ducha. Była to pewna rekompensata po odmowie udziału Polskim Siłom Zbrojnym na Zachodzie udziału w Paradzie Zwycięstwa w Londynie w 1945 r.

Zbigniew Pierścianowski był człowiekiem niezwykłego hartu ducha, na Jego słowie można było polegać, jak na Zawiszy. Do najbliższych Jego przyjaciół należeli m.in., Irena hr. Ronikier bar. Bystramowa, dr Jerzy Dobrowolski czy dr Jerzego Zarzycki. Oni tworzyli wspańiały kwartet przywódczy Polonii ottawskiej w takniedawnych czasach. W ostatniej dekadzie ub. stulecia doprowadził do stworzenia Fundacji Koła nr 8 SPK w Ottawie, a w pierwszej dekadzie nowego wieku, był współzałożycielem Fundacji Rodziny Ruebenbauerów. Był duszą i wielkim animatorem życia kulturalnego Polonii ottawskiej. Był to okres

rozkwitu akademii Świąt Konstytucji 3 Maja i Odzyskania Niepodległości 11 Listopada. W 1990 został awansowany na majora (po zmianach w 1989).

Zbigniew Pierścianowski był wiernym parafianinem w polskim kościele p.w. św. Jacka Odrowąża w Ottawie, i jako lektor służył przy ołtarzu. Był zawsze otoczony gronem wiernych Mu przyjaciół. Umiał zjednywać ludzi do pracy nad sobą i dla innych. Służba dla innych była Jego powołaniem przez całe pracowite życie.

## Odznaczenia, nagrody i wyróżnienia

Major Zbigniew Pier-Pierścianowski był odznaczony wieloma odznaczeniami polskimi, francuskimi i brytyjskimi. Najważniejsze odznaczenia obejmują:

- Krzyż Kawalerski V Klasy Orderu Narodowego Francuskiej Legii Honorowej (L'Ordre national de la Légion d'honneur) (Francja)
- Krzyż Wojenny z Brązową Gwiazdą (1939-1945) (Croix de Guerre avec Etoile de Bronze) (Francja)
- Medal Ucieczki (Escapee' Medal - Médaille des Évadés) (Francja)
- Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami (RP, rząd polski na uchodźstwie)
- Medal Wojska 1939 – 1945, 2X (RP, rząd polski na uchodźstwie)
- Civil Defence Long Service Medal (UK)
- Odznaka Pamiątkowa Korpusu Kadetów No. 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego,
- Badge of Allied Special Forces (SOE)
- Odznaka Spadochroniarzy (RP, rząd polski na uchodźstwie)
- Odznaka Pamiątkowa 1 Dywizji Grenadierów
- oraz inne Krzyże i medale wojenne polskie, francuskie i brytyjskie

## Rodzina

W 1945 Zbigniew Pierścianowski ożenił się z Zofią z d. Majcherek (córka sędziego w II Rzeczypospolitej), studentkę prawa. Spędzili razem 52 lata. Posiadali dwóch synów: Tadeusza (Heather) (lekarza dermatologa, profesora University of Ottawa) i Andrzeja (lekarza chirurga), czworo wnuków: Adam, Mark, Alana, Jacob i James oraz dwoje prawnuków Emily i Oliver. Posiadał też rodzinę w Kanadzie i w Wielkiej Brytanii.

***Z życia tak mało nam już zostało,  
tyle radości i młodości dla Kraju się dało.  
Dziś bez rozkazów i na niebie znaków  
na ostatnią wartę żegnamy wojaków...***

Józef Gabriel Zabielski ps. „Żbik” - „Jak mało zostało” -  
Wiersz z tomiku poezji „Wróca Orły”  
- wiersze o Cichociemnych  
Londyn 1980, nakładem autora



Medal Uciezki - Escapee' Medal - Médaille des Évadés (Francja)  
Przyznawany za dokonanie dwóch uciezek z rąk wroga. Mjr Zbigniew Pierścianowski uważał je za bardzo cenne odznaczenie

## Bibliografia

Aleksander Maciej Jabłoński - *Słowo Pożegnalne dla ś.p. Majora Zbigniewa Pier-Pierścianowskiego*, manuskrypt, 21.02.2020, Ottawa, Ontario, Canada

*Zbigniew Pier-Pierścianowski – Long Orbituary 2020* - przyg. przez prof. dr med. Tadeusza Pierścianowskiego

*Zbigniew Franciszek Pier-Pierścianowski – Notka Biograficzna* – przyg. przez ś.p. mjr Zbigniewa Franciszka Pier-Pierścianowskiego, manuskrypt

*Prezes naszego Koła* – biografia mjr Zbigniewa Franciszka Pierścianowskiego nieznanego autora, manuskrypt

*1 Dywizja Grenadierów Polskich – w Pięćdziesięciolecie Walk we Francji 1940 – 1990* – Wyd. pamiatkowe, London, England

Informacje na temat obozu koncentracyjnego Miranda de Ebro w Hiszpanii -

<http://www.w2escapelines.co.uk/campo-de-concentration-de-miranda-de-ebro-august-1941-march-1943/>

Samodzielna Kompania Grenadierów – polska sekcja Special Operations Executive (SOE) -  
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Samodzielna\\_Kompania\\_Grenadier%C3%B3w](https://pl.wikipedia.org/wiki/Samodzielna_Kompania_Grenadier%C3%B3w)

## Fotografie

Mjr Zbigniew Franciszek Pierścianowski w blezerze SPK w Kanadzie z odznaczeniami – Fot. ok. 2018 (ze zbiorów archiwum rodziny Pierścianowskich)

Inne fotografie – Wikipedia lub archiwum dr inż. Aleksandra Macieja Jabłonskiego

/AMJ/

© Oskar Halecki Institutue in Canada